

SAŽETAK PRESUDE

HORNCastle I OSTALI PROTIV UJEDINJENOG KRALJEVSTVA OD DANA 16. PROSINCA 2014. GODINE ZAHTJEV BROJ 4184/10

Nema povrede prava obrane zbog korištenja izjave žrtve koja nije prisustvovala glavnoj raspravi

❖ ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva su četiri britanska državljana koji su osuđeni na zatvorske kazne.

Tijekom studenog 2007. godine, protiv prvog i drugog podnositelja jednoglasno je donesena osuđujuća presuda radi nanošenja teške tjelesne ozljede s namjerom. Žrtva navedenog kaznenog djela policiji je dala pisanu izjavu kojom je identificirala napadače, ali je preminula prije samog suđenja. Uzrok smrti nije bio povezan s ozljedom koju je pretrpjela uslijed napada. Nadležni sud je predmetnu izjavu upotrijebio kao dokazno sredstvo protiv podnositelja.

Dana 12. svibnja 2008. godine, protiv trećeg i četvrtog podnositelja donesena je osuđujuća presuda zbog kaznenog djela otmice. Navedeni počinitelji su žrtvu odveli iz njezine kuće te joj prijetili kako će ju ozlijediti. Žrtva i njezin suprug prvotno su policiji dali pisane izjave, ali su se naknadno odbili pojaviti kao svjedoci tijekom glavne rasprave budući da su se bojali za svoju sigurnost i sigurnost svoje obitelji. Izjava žrtve je tijekom postupka korištena kao dokazno sredstvo.

Podnositelji su protiv prvostupanjskih presuda podnijeli žalbe u kojima su naveli kako nadležni sud nije smio izjave žrtava upotrijebiti kao dokazno sredstvo tijekom prvostupanjskog postupka te kako je stoga došlo do povrede prava na pošteno suđenje. Tijekom 2009. godine nadležni žalbeni sud odbio je predmetne žalbe. U odnosu na žalbu koju su podnijeli prvi i drugi podnositelj žalbeni sud je ustanovio kako je žrtvina izjava, iako odlučujućeg karaktera, samo jedan od dokaza temeljem kojeg je donesena osuđujuća presuda i kako su počinitelji tijekom postupka na raspolaganju imali odgovarajuća pravna sredstva kojima su mogli pobijati istinitost predmetne izjave. U odnosu na žalbu koju su podnijeli treći i četvrti podnositelj, žalbeni sud je ustanovio kako žrtvina izjava nije bila glavno, odnosno odlučujuće dokazno sredstvo na temelju kojeg je donesena osuđujuća presuda, već je predmetna presuda donesena temeljem ukupnih dokaza koji su se izvodili u postupku.

Podnositelji su nakon toga neuspješno pred Vrhovnim sudom pobijali drugostupanjsku odluku navodeći kako je osuđujuća presuda donesena na temelju izjava žrtava koje podnositelji nisu imali priliku pobijati tijekom glavne rasprave budući da žrtve toj istoj raspravi nisu nazočile. Pozivajući se na članak 6. stavke 1. i 3. (d) Konvencije, podnositelji su prigovarali kako je prihvaćanjem pisane izjave žrtve kao dokaznog sredstva u kaznenom postupku došlo do povrede njihovog prava da ispituju žrtvu čija izjava je navodno predstavljala jedini i odlučujući dokaz temeljem kojeg je donesena osuđujuća presuda protiv njih.

❖ OCJENA SUDA

Sud je ponovio kako pitanje je li neko dokazno sredstvo zakonito predstavlja pitanje nacionalne zakonodavne regulacije i sudske prakse. Uloga Suda u ovom predmetu bila je ispitati je li tijekom kaznenog postupka gledajući u cjelini, došlo do povrede prava na pošteno suđenje. Sud je ponovio kako članak 6. stavak 3. (d) zahtijeva kako se dokazna sredstva moraju izvoditi uz prisutnost okrivljenika na javnom ročištu, ne bi li se tako mogla pobijati. U presudi Al – Khawaya i Tahery protiv Ujedinjenog Kraljevstva Sud je sukladno navedenom zahtjevu članka 6. stavka 3. (d) postavio dva uvjeta. Prema prvom uvjetu, mora postojati opravdani razlog zbog kojeg se svjedoku omogućava izostanak tijekom postupka. Prema drugom uvjetu, ako je osuđujuća presuda donesena isključivo temeljem izjave svjedoka koji nije nazočio raspravi ili je donesena temeljem izjave svjedoka koja je predstavljala odlučujuće dokazno sredstvo, takva presuda može biti u skladu sa zahtjevima iz prava na pošteno suđenje jedino ako postoje dovoljni faktori koji ne narušavaju ravnotežu postupka, uključujući postojanje jake postupovne zaštite za ispitivanje dokaznih sredstava.

Podnositelji nisu osporavali domaće zakonodavstvo koje regulira pitanje dopuštenosti izjave svjedoka koji nije prisustvovao glavnoj raspravi kao dokaza. Štoviše, podnositelji su uvažili činjenicu kako ono nudi dovoljno jake sigurnosne mehanizme oblikovane na način da osiguraju zaštitu prava na pravično suđenje u kaznenom postupku. Međutim, podnositelji su isticali kako je odluka kojom su izjave žrtava prihvaćene kao dokazno sredstvo u kaznenom postupku dovela do povrede njihovog prava na obranu.

U odnosu na kazneni postupak protiv prvog i drugog podnositelja

Sud je uvažio kako je prvostupanjski sud morao prihvatiti pisanu izjavu žrtve, budući da je istoimena žrtva prije glavne rasprave preminula. Prvostupanjski sud je naveo kako optužba ovisi o izjavi žrtve, a drugostupanjski sud je naveo kako je izjava žrtve predstavljala odlučujući faktor temeljem kojeg je donesena osuđujuća presuda. Međutim, Sud je temeljem ostalih dokaza koji su se izvodili tijekom postupka zaključio kako predmetna izjava žrtve nije bila odlučno dokazno sredstvo u smislu da je odredila ishod postupka.

Međutim, čak i ako se pretpostavi da je izjava bila odlučujuća za donošenje presude, Sud je zadovoljan činjenicom kako su postojali dovoljni faktori koji su doprinijeli uspostavljanju ravnoteže u postupku, uključujući zakonodavne odredbe koje reguliraju okolnosti u kojima se „hearsay“ dokazi mogu upotrijebiti kao dokazno sredstvo i mogućnost da podnositelji pobijaju odluku kojom se dopušta korištenje takvog dokaznog sredstva u postupku. Time su uklonjene eventualne posljedice koje bi izjava žrtve mogla imati za okrivljenikova prava na obranu. Prvostupanjski sud je ispravno primijenio zaštitne mehanizme koje predviđa domaće pravo te je zajedno s njegovim usmjeravanjima i ostalim dokazima optužbe poroti omogućeno da ispravno i pravično ocjeni vjerodostojnost žrtvine izjave.

Sukladno navedenom, Sud je utvrdio kako u odnosu na kazneni postupak koji se vodio protiv prvog i drugog podnositelja nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. (d) Konvencije.

U odnosu na kazneni postupak protiv trećeg i četvrtog podnositelja

Sud smatra kako je postojao opravdan razlog zbog kojeg žrtva nije prisustvovala glavnoj raspravi. Prvostupanjski sud je adekvatno ispitao prirodu, opseg i razloge zbog kojih je žrtva pretrpjela strah u konkretnom slučaju. Prijetnje kojima je žrtva bila izložena tijekom otmice i činjenice kako će se žrtva radije izložiti kazni zatvora zbog nedolaska na glavnu raspravu nego

prisustvovati i svjedočiti, uvjerile su prvostupanjski sud kako je žrtva zaista pretrpjela veliki strah.

Ispitujući je li izjava žrtve bila jedino ili odlučujuće dokazno sredstvo za donošenje odluke, Sud je pažnju prvenstveno usmjerio na ocjenu dokaznih sredstava koja su se izvodila tijekom prvostupanjskog postupka i primijetio kako drugostupanjski sud izjavu žrtve nije uzeo kao odlučujuće dokazno sredstvo, već je raspolagao i drugim nezavisnim dokazima.

Sud je stoga zaključio kako žrtvina izjava nije bila jedino i odlučujuće dokazno sredstvo temeljem kojeg je donesena osuđujuća presuda. Slijedom navedenog, nije bilo potrebno ispitivati je li postignuta odgovarajuća ravnoteža u postupku.

Zaključno, Sud je ustanovio kako u odnosu na kazneni postupak koji se vodio protiv trećeg i četvrtog podnositelja nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. i stavka 3. (d) Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.